QORTI KOSTITUZZJONALI

IMĦALLFIN

S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 7 ta' Ottubru 2024

Numru: 12
Rikors numru 614/2022/1 AJD

Tristen Kyle Pisani
v.
L-Avukat Ġenerali u L-Avukat tal-Istat

1. Din is-sentenza titratta l-appell tar-rikorrent minn sentenza mogħtija mill-Qorti Ċivili, Prim'Awla fid-29 ta' Settembru 2023 li laqgħet it-tieni eċċezzjoni tal-intimati a bażi tal-provi tal-Artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta ["il-Kostituzzjoni"] u l-proviso tal-Artikolu 4(2) tal-Kap 319 tal-Liġijiet ta' Malta, u minħabba li kkonkludiet li r-rikorrent kellu rimedji ordinarji. Għalhekk ma qisitx iktar it-talbiet tar-rikorrent dwar ksur tad-drittijiet fundamentali marbuta ma' ordni ta' ffriżar tal-assi maħruġa fil-konfront tiegħu.

Preliminari

2. Ir-rikorrent fetaħ il-kawża fil-21 ta' Novembru 2022 u ppremetta illi l-<u>fatti</u> li wassluh għal hekk huma dawn:

> *"Illi l-esponent kien tressaq quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti Istruttorja nhar il-14 ta' Ġunju 2018 fejn kien ġie akkużat b'numru ta' reati, fosthom u prinċipalment bil-pussess tad-droga kokaina mhux għall-użu personali tiegħu fit-12 ta' Ġunju 2018. Il-proċeduri huma fl-ismijiet Il-Pulizija vs Tristen Kyle Pisani et.*
>
> *Illi dakinhar stess tal-preżentata, fuq talba tal-prosekuzzjoni, il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti Istruttorja, ordnat l-iffriżar tal-assi tal-esponenti ai termini tal-Artikolu 22A tal-Kapitolu 101 tal-Liġijiet ta' Malta.*
>
> *Illi, sal-lum il-ġurnata, proprju erba' (4) sena wara li dawn il-proċeduri nbdew, il-proċeduri odjerni għadhom pendenti u għadu pendenti wkoll l-ordni ta' iffriżar hawn fuq imsemmi.*
>
> *Illi, l-Ordni ta' Iffriżar ipparalizza kompletament l-operat kollu tar-rikorrenti personalment bil-konsegwenza illi l-esponenti qiegħed jiġi mxekkel milli saħansitra jibni relazzjoni bankarja.*
>
> *Illi, l-Ordni tal-Iffriżar, li huwa indubbjament wieħed drakonjan fl-estremità, affettwa negattivament lir-rikorrenti u dan peress illi:*
>
> *i. L-kontijiet bankarji tar-rikorrenti huma kollha ffriżati;*
>
> *ii. Ir-rikorrenti qiegħed jiġi mċaħħad minn relazzjoni bankarja bażika;*
>
> *iii. B'riżultat ta' din l-Ordni tal-Iffriżar, ir-rikorrenti qiegħed jaffaċċja problemi serji sabiex jikseb impjieg u/jew jinnegozja u għaldaqstant mhux qiegħed ikollu dħul; u*
>
> *iv. B'riżultat tal-Ordni de quo r-rikorrenti sab ruħu fl-impossibilità li jonora l-obbligi finanzjarji tiegħu.*
>
> *Illi għandu jingħad ukoll illi l-esponent m 'għandu l-ebda rimedju effikaċi biex jikkontesta tali ordni għaliex il-liġi fl-artikolu 22A tal-Kap. 101 tikkontempla appell fi żmien tlitt ijiem biss għal meta jkun hemm ordni temporanja biss (subartikolu 9) filwaqt illi l-liġi tgħid illi l-Qorti "għandha" u mhux "tista"" toħroġ tali ordni.*

Għalhekk, ir-rikorrenti jsostni illi qiegħed jiġi prekluż milli jgawdi l-proprjetà tiegħu.

Illi, l-Ordni ta' Iffriżar su riferita hija miżura altru milli sproporzjonata u dan jingħad in vista tal-fatt illi ma kinitx limitata għall-ammont li allegatament ir-rikorrenti avvantaġġa ruħu minnu bl-allegata kommissjoni tar-reat imputat lilu, iżda fuq kollox, kellu kemm kellu u għandu kemm għandu assi r-rikorrenti.

...

Illi, ir-rikorrenti għaldaqstant isostni illi qiegħed isofri minn leżjoni ta' diversi drittijiet fundamentali tiegħu, u ċioe':

i) Leżjoni tad-dritt tat-tgawdija paċifika tal-possedimenti tiegħu kif protett bl-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropea kif riprodott fl-Ewwel Skeda tal-Kap. 319 tal-Liġijiet ta' Malta;

ii) Leżjoni tad-dritt tal-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni Ewropea, 1-Artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni u 1-Artikolu 7 tal-Ewwel Skeda tal-Kap.3 19 tal-Liġijiet ta' Malta u dan peress illi l-ordni insindikabbli ta' iffriżar qed tinfliġġi fuqu piena konsegwenzjali mill-eħrex mingħajr ma huwa hati li kkommetta reat;"

3. Talab għalhekk lill-Qorti sabiex:

"1. Tiddikjara illi r-rikorrenti sofra leżjoni tad-dritt tat-tgawdija paċifika tal-possedimenti tiegħu kif protett bl-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropea kif riprodott fl-Ewwel Skeda tal-Kap. 319 tal-Liġijiet ta' Malta;

2. Tiddikjara illi r-rikorrenti sofra wkoll leżjoni tad-dritt tal-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni Ewropea, 1-Artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni u 1-Artikolu 7 tal-Ewwel Skeda tal-Kap.319 tal-Liġijiet ta' Malta u dan peress illi l-Ordni ta' Iffriżar qiegħed jinflinġi fuqu piena konsegwenzjali mill-eħrex mingħajr ma huwa ħati li kkommetta reat;

3. Tannulla, u tirrevoka l-Odni tal-Iffriżar mertu tal-proċeduri kriminali flismijiet "Il-Pulizija vs Tristen Kyle Pisani";

4. Tillikwida d-danni sofferti mir-rikorrenti;

5. Tordna lill-intimati jew min minnhom iħallsu d-danni hekk likwidati lir-rikorrenti; u

6. Tagħti dawk il-provvedimenti kollha li hija tħoss neċessarji sabiex jiġu salvagwardati d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti, fosthom illi tillikwida kumpens li għandu jkun pagabbli lir-rikorrent minħabba l-lezjoni li sofra kif hawn fuq spjegat.

Bl-ispejjeż kontra l-intimati"

4. Permezz ta' risposta ppreżentata fl-14 ta' Diċembru 2022, filwaqt li l-intimati Avukat Ġenerali u Avukat tal-Istat wieġbu[1] illi fil-mertu l-allegazzjonijiet u pretensjonijiet tar-rikorrent huma nfondati fil-fatt u fid-dritt, *in linea* preliminari eċċepew illi:

> *"Illi preliminarjament in kwantu dak li qiegħed jigi attakkat hija essenzjalment ordni maħruga minn Qorti u liġi, l-esponenti Avukat Ġenerali teċepixxi li ma hijiex il-leġittima kontraditriċi fl-azzjoni istitwita mir-rikorrenti u dan skond dak li jipprovdi l-Artikolu 181B tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta);*
>
> *Illi preliminarjament u mingħajr preġudizzju għas-suespost, in kwantu huwa ċar mir-rikors in risposta li l-azzjoni tar-rikorrent hija biex tattakka Ordni ta' Ffriżar maħruġa mill-Qorti, l-esponenti jeċepixxu n-nuqqas ta' eżawriment tar-rimedji ordinarji quddiem il-Qorti ta' kompetenza kriminali bil-konsegwenza li ma ġewx eżawriti r-rimedji ordinarji ai termini tal-Artikolu 46 tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 4 tal-Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta. Għaldaqstant, din l-Onorabbli Qorti għandha tiddeklina milli tistħarreġ ulterjorament dan l-ilment, u dan a tenur tal-proviso tal-Artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-proviso tal-Artikolu 4(2) tal-Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta"*

5. B' sentenza mogħtija fid-29 ta' Settembru 2023 ["is-sentenza appellata"] il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili ddeċidiet billi:

> *"i. **Tiċħad** l-ewwel eċċezzjoni sollevata mill-intimati;*
>
> *ii. **Tilqa'** t-tieni eċċezzjoni sollevata mill-intimati, b'dana illi tiddikjara illi sejra tuża d-diskrezzjoni mogħtija lilha mill-proviso tal-Artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-proviso tal-Artikolu 4(2) tal-Kap 319 tal-Liġijiet ta' Malta, u tiddeklina milli teżerċita s-setgħat tagħha skont l-istess subartikolu; u*
>
> *iii. **Tastjeni** milli tieħu konjizzjoni ulterjuri tat-talbiet rikorrenti."*

[1] Fol. 11 et seq.

6. Aggravat b'dik is-sentenza, fid-19 ta' Ottubru 2023 ir-rikorrent appella[2] u talab lil din il-Qorti sabiex, filwaqt li tħassar, tirrevoka u tikkanċella s-sentenza appellata:

> *"i) jew tirrimanda l-atti lura lill-ewwel Qorti għad-determinazzjoni tal-mertu*
>
> *ii) jew altrementi tiddeċiedi l-mertu din il-Qorti stess.*
>
> *Bl-ispejjez taż-żewġ istanzi kontra l-intimati appellati."*

7. L-appellati wieġbu[3] li s-sentenza appellata hija waħda ġusta u timmerita konferma fl-intier tagħha b'dan illi l-appell tar-rikorrent għandu jiġi miċħud inkwantu nfondat fil-fatt u fid-dritt.

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti tal-Ewwel Istanza

8. Safejn rilevanti għal dan l-appell, il-konsiderazzjonijiet li wasslu lill-Ewwel Qorti għad-deċiżjoni hawn appellata kienu dawn:

> *"**B. Rimedji Ordinarji***
>
> *22. Fit-tieni paragrafu tar-risposta tagħhom, l-intimati jeċċepixxu illi in kwantu l-azzjoni tar-rikorrent hija sabiex tattakka Ordni ta' Ffriżar maħruġa mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti Istruttorja, ir-rikorrent m'eżawrixxiex ir-rimedji ordinarji quddiem il-Qorti ta' kompetenza kriminali, u li għalhekk din il-Qorti għandha tiddeklina milli tistħarreġ ulterjorment dan l-ilment, a tenur tal-proviso tal-Artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-proviso tal-Artikolu 4(2) tal-Kap 319 tal-Liġijiet ta' Malta;*
>
> *23. Filwaqt illi fir-risposta tagħhom, l-intimati ma jelaborawx dwar ir-rimedji ordinarji a disposizzjoni tar-rikorrent, fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħhom imbagħad jissottomettu illi l-eċċezzjoni minnhom sollevata qed tagħmel referenza għar-rimedju ordinarju mogħti fit-termini tal-Artikolu 23A tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta;*

---
[2] Fol. 128
[3] Fol. 146 *et seq*.

24. L-Artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta jistabbilixxi illi:

> *(2) Il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili għandu jkollha ġurisdizzjoni oriġinali li tisma' u tiddeċidi kull talba magħmula minn xi persuna skont is-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu, u tista' tagħmel dawk l-ordnijiet, toħroġ dawk l-atti u tagħti dawk id-direttivi li tqis xierqa sabiex twettaq, jew tiżgura t-twettiq ta' kull waħda mid-disposizzjonijiet tal-imsemmija artikoli 33 sa 45 (magħdudin) li għall-protezzjoni tagħhom tkun intitolata dik il-persuna:*
>
> *Iżda l-Qorti tista', jekk tqis li jkun desiderabbli li hekk tagħmel, tirrifjuta li teżerċita s-setgħat tagħha skont dan is-subartikolu f'kull każ meta tkun sodisfatta li mezzi xierqa ta' rimedju għall-ksur allegat huma jew kienu disponibbli favur dik il-persuna skont xi liġi oħra.*

Mill-banda l-oħra, Artikolu 4(2) tal-Kap 319 tal-Liġijiet ta' Malta jistabbilixxi illi:

> *(2) Il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili għandu jkollha ġurisdizzjoni oriġinali li tisma' u tiddeċiedi kull talba magħmula minn xi persuna skont is-subartikolu (1), u tista' tagħmel dawk l-ordnijiet, toħroġ dawk l-atti u tagħti dawk id-direttivi li tqis xierqa sabiex twettaq, jew tiżgura t-twettiq tad-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali li għat-tgawdija tagħhom tkun intitolata dik il-persuna:*
>
> *Iżda l-qorti tista', jekk tqis li jkun desiderabbli li hekk tagħmel, tirrifjuta li teżerċita s-setgħat tagħha skont dan is-subartikolu f'kull każ meta tkun sodisfatta li mezzi xierqa ta' rimedju għall-ksur allegat huma jew kienu disponibbli favur dik il-persuna skont xi liġi ordinarja oħra.*

25. Referenza ssir għal dak illi ġie ritenut mill-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet ***Elvia Scerri et vs Awtorita' tad-Djar et****, fejn intqal:*

> *31. Illi huwa risaput li bil-provisos għall-Artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 4(2) tal-Konvenzjoni, il-Leġislatur ħalla fid-diskrezzjoni prudenti tal-Prim'Awla fil-ġurisdizzjoni kostituzzjonali tagħha biex, min-naħa l-waħda ma jitħallewx isiru kawżi kostituzzjonali jew taħt il-Kap 319 inutilment, iżda min-naħa l-oħra jiġi assigurat li f'każijiet li jimmeritaw li jiġu eżaminati sew taħt il-lenti Kostituzzjonali jew tal-Konvenzjoni, dawn jiġu hekk eżaminati fid-dawl tar-rimedju jew rimedji li huma jew kienu disponibbli favur il-persuna li tkun qed tallega vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali tagħha. Indubitament, il-provisos marbutin maż-żewġ Artikoli appena msemmija ma humiex intiżi biex il-Qorti taħrab mir-responsabbilita' li tieħu konjizzjoni ta' ilmenti ta' natura kostituzzjonali, iżda mill-perspettiva l-oħra wieħed irid iqis li jekk hemm jew kien hemm rimedji ordinarji adegwati u effettivi, il-Qorti fil-ġurisdizzjoni tagħha kostituzzjonali għandha l-fakolta' tidderiġi ruħha lejn ir-rifjut tal-eżerċizzju tas-setgħat tagħha taħt l-Artikoli kostituzzjonali u konvenzjonali fuq indikat, iżda dejjem meħud kont tal-gravita' tal-leżjoni lamentata, il-konsegwenzi għall-applikant tal-istess leżjoni u l-interess aktar ġenerali tal-pubbliku filli tiġi kjarifikata l-pożizzjoni kostituzzjonali.*

26. Il-Qorti Kostituzzjonali tagħmel imbagħad f'din is-sentenza referenza għall-insenjament tagħha f'sentenza oħra mogħtija minnha stess fl-ismijiet ***Olena Tretyak vs Direttur taċ-Ċittadinanza u Expatriate Affairs****, fejn kienet elaborat kif isegwi:*

> *Illi dwar din l-eċċezzjoni, għandu jingħad li l-Qorti jkollha, min-natura tal-eċċezzjoni nfisha, tqisha fuq il-bażi ta' dak li jidher mill-atti prima facie. Ma jistax ikun mod ieħor, għaliex jekk il-Qorti kellha tidħol biex tqis il-provi fil-mertu, jkun ifisser li diġa' tkun qieset li hija sejra twettaq il-ġurisdizzjoni tagħha. Min-naħa l-oħra, il-fatt li l-Qorti f'dan l-istadju, tgħid li hija sejra twettaq is-setgħat li għandha biex tisma' l-każ ma jfissirx li b'hekk l-ilment tar-rikorrenti huwa wieħed mistħoqq jew li, minn dak li jirriżulta, ma jistax ikun li l-azzjoni tiegħu tirriżulta li kienet, wara kollox, waħda fiergħa jew maħsuba biss biex iddejjaq;*
>
> *[...]*
>
> *Illi l-eżistenza ta' rimedju ieħor lill-parti li tressaq azzjoni ta' allegat ksur ta' jedd fondamentali taħt il-Kostituzzjoni jew taħt il-Konvenzjoni għandha tirriżulta lill-Qorti bħala stat ta' fatt attwali u obbjettiv, u d-diskrezzjoni li tista' twettaq il-Qorti biex ma teżerċitax is-setgħat tagħha "jekk tqis li jkun desiderabbli li hekk tagħmel" minħabba l-eżistenza ta' rimedju ieħor hija deċiżjoni fuq tali stat ta' fatt. Kemm hu hekk, huwa biss meta jew jekk jirriżulta lill-Qorti bħala fatt li (kien) jeżisti rimedju ieħor effettiv lir-rikorrent li l-Qorti tista' tiddelibera jekk għandhiex twarrab milli teżerċita s-setgħa tagħha li tisma' l-ilment imressaq quddiemha [Ara Kost.* ***31.5.1999*** *fil-kawża fl-ismijiet Zahra v. Awtorita' tal-Ippjanar (Kollez. Vol: LXXXIII.i.179)]. F'każ li ma jirriżultax li kien hemm rimedju ieħor xieraq, il-Qorti trid tieħu konjizzjoni tal-ilment, u f'każ li kien hemm rimedju ieħor, il-Qorti jibqgħalha s-setgħa li tiddeċiedi li ma eċċediex l-eżerċizzju tas-setgħa tagħha;*
>
> *Illi ma jrid bl-ebda mod jintesa li d-diskrezzjoni li l-Qorti għandha f'dan ir-rigward trid titwettaq b'mod korrett u mmirata lejn l-iskop li l-leġislatur ried li jilħaq biha: jiġifieri, li filwaqt li ma jitħallewx isiru kawżi kostituzzjonali bla bżonn, min-naħa l-oħra ma jiġrix li, minħabba tħaddim "liberali" tad-diskrezzjoni, persuna tinżamm milli tmexxi 'l quddiem azzjoni bħal din meta jkun jidher li l-każ huwa wieħed serju li jimplika t-telf jew tnaqqir ta' jedd fondamentali għal dik il-persuna. Kif ingħad dan l-aħħar f'dan ir-rigward, din id-diskrezzjoni għandha dejjem tiġi wżata fl-aħjar interess tal-amministrazzjoni tal-ġustizzja, biex, min-naħa l-waħda, il-Qrati ta' indoli kostituzzjonali ma jsibux ma' wiċċhom kawżi li messhom jew setgħu tressqu quddiem Qrati oħrajn kompetenti jew li dwarhom messhom jew setgħu jitfittxu rimedji oħrajn imċaħħda mir-rimedji li għandha jedd tfittex taħt il-Kostituzzjoni jew taħt il-Kap 319 tal-Liġijiet ta' Malta [Kost.* ***27.2.2003*** *fil-kawża fl-ismijiet John Sammut vs Awtorita' tal-Ippjanar et];*
>
> *Illi meta jingħad li jkun hemm rimedju ieħor xieraq, dejjem ikun qiegħed jitfisser li tali rimedju jrid jitqies fid-dawl tal-ksur tal-jedd fondamentali li jkun qed jiġi allegat li nkiser jew li jkun mhedded li sejjer jinkiser: għandu jkun rimedju aċċessibbli, xieraq, effettiv u adegwat biex jindirizza l-ksur jew theddid ta' ksur lamentat [Ara Kost* ***5.4.1991*** *fil-kawża fl-ismijiet Vella vs Kummissarju tal-Pulizija et (Kollez. Vol: LXXV.i.106)]. M'hemmx għalfejn li, biex jitqies bħala effettiv, ir-rimedju jintwera bħala wieħed li se*

> *jagħti lir-rikorrent suċċess garantit, biżżejjed li jintwera li jkun wieħed li jista' jiġi segwit b'mod prattiku, effettiv u effikaċi [PA Kost* ***9.3.1996*** *fil-kawża fl-ismijiet Clitfon Borg vs Kummissarju tal-Pulizija (mhux pubblikata)];*

27. Finalment, imbagħad, il-Qorti Kostituzzjonali tagħmel referenza għal numru ta' prinċipji, bħal speċi check-list jew linjigwida, illi għandhom iwasslu lil Qorti sabiex tqis jekk huwiex minnu jew le li r-rikorrent kellu għad-disposizzjoni tiegħu rimedju alternattiv effettiv:

> *Fost dawn il-prinċipji wieħed isib li (a) meta jidher ċar li jeżistu mezzi ordinarji disponibbli għar-rikorrent biex jikseb rimedju għall-ilment tiegħu, ir-rikorrent għandu jirrikorri għal tali mezzi qabel ma jirrikorri għar-rimedju kostituzzjonali, u huwa biss wara li jkun fittex dawk il-mezzi jew wara li jidher li dawk il-mezzi ma jkunux effettivament disponibbli li għandu jintuża r-rimedju kostituzzjonali; (b) li d-diskrezzjoni li tuża l-Qorti biex tqis jekk għandhiex twettaq is-setgħat tagħha li tisma' kawża ta' natura kostituzzjonali għandha torbot, sakemm ma tinġiebx xi raġuni serja u gravi ta' illegalita', inġustizzja jew żball manifest fl-użu tagħha; (c) m'hemm l-ebda kriterju stabbilit minn qabel dwar l-użu tal-imsemmija diskrezzjoni, billi kull każ jeħtieġ jiġi mistħarreġ fuq iċ-ċirkostanzi tiegħu; (d) in-nuqqas waħdu ta' teħid ta' mezzi ordinarji mir-rikorrent m'huwiex raġuni biżżejjed biex Qorti ta' xejra kostituzzjonali taqtagħha li ma tużax is-setgħat tagħha li tisma' l-ilment, jekk jintwera li l-imsemmija mezzi ma kinux tajbin biex jagħtu rimedju sħiħ lir-rikorrent għall-ilment tiegħu; (e) in-nuqqas ta' teħid ta' rimedju ordinarju – ukoll jekk seta' kien għal kollox effettiv biex jindirizza l-ilment tar-rikorrent – minħabba l-imġiba ta' ħaddieħor m'għandux ikun raġuni biex il-Qorti twarrab is-setgħat tagħha li tisma' l-ilment kostituzzjonali tar-rikorrent [PA (Kost) VDG* ***9.2.2000*** *fil-kawża fl-ismijiet Victor Bonavia vs. L-Awtorita' tal-Ippjanar et]; (f) l-eżerċizzju minn Qorti (tal-ewwel grad) tad-diskrezzjoni tagħha bla tistħarreġ il-materja neċessarja li fuqha tali diskrezzjoni għandha titwettaq, jagħti lill-Qorti tat-tieni grad is-setgħa li twarrab dik id-diskrezzjoni [Ara Kost* ***7.3.1994*** *fil-kawża fl-ismijiet Vella vs Bannister et (Kollez Vol LXXVIII.I.48) u Kost* ***12.12.2002*** *fil-kawża fl-ismijiet Visual & Sound Communications Ltd vs Il-Kummissarju tal-Pulizija et]; u (g) meta r-rimedju jaqa' fil-kompetenza ta' organu ieħor jew meta s-smigħ tal-ilment tar-rikorrent se jwassal biex l-indaġni ġudizzjarja u l-proċess l-ieħor tas-smigħ tar-rimedju ordinarju jkunu duplikazzjoni ta' xulxin, il-Qorti kostituzzjonali għandha ttendi lejn ir-rifjut li tuża s-setgħat tagħha kostituzzjonali, sakemm l-indaġni ġudizzjarja tal-każ ma tkunx, min-natura tagħha, ixxaqleb iżjed lejn kwistjoni kostituzzjonali [PA Kost* ***29.10.1993*** *fil-kawża fl-ismijiet Maria Gaffarena vs Kummissarju tal-Pulizija (mhux pubblikata)];*

28. Il-Qorti rat illi minkejja illi r-rikorrent, fir-rikors promotur, jiddikjara illi huwa "kien ġie akkużat b'numru ta' reati, fosthom u prinċipalment bil-pussess tad-droga kokaina mhux għall-użu personali tiegħu", u li l-Ordni ta' Ffriżar inħarġet fit-termini tal-Artikolu 22A tal-Kap 101 tal-Liġijiet ta' Malta, mill-atti mill-proċess kriminali esebit mir-rikorrent stess jirriżulta illi l-Ordni ta' Ffriżar ħarġet fit-termini tal-Artikolu 22A tal-Kap 101, tal-Artikolu 5 tal-Kap 373 u tal-Artikolu 23A tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta . Dan stante illi minbarra r-reat ta' pussess tad-droga kokaina mhux għall-

użu personali tiegħu, ir-rikorrent qiegħed jiġi wkoll mixli, inter alia, bir-reat ta' assoċjazzjoni sabiex tinbiegħ jew tiġi traffikata d-droga kokaina, u bir-reat ta' ħasil ta' flus;

29. Din il-Qorti tirrileva illi hija ma tistax tikkonsidra l-Artikolu 22A tal-Kap 101 tal-Liġijiet ta' Malta b'mod iżolat fiċ-ċirkostanzi tal-każ odjern, b'mod partikolari tenut kont illi waħda mit-talbiet illi qiegħed jitlob ir-rikorrent hija r-revoka tal-Ordni ta' Ffriżar. Dan stante illi r-rikorrent jista' jkollu għad-disposizzjoni tiegħu rimedji fit-termini tal-Artikolu 5 tal-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta, jew tal-Artikolu 23A tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta, anke jekk ma jkollux għad-disposizzjoni tiegħu rimedji fit-termini tal-Artikolu 22A tal-Kap 101, f'liema każ ma jkunx hemm lok illi tiġi revokata l-Ordni ta' Ffriżar stante illi jirriżulta illi r-rikorrent ikollu rimedji ordinarji sabiex jemiljora l-pożizjoni tiegħu;

*30. L-Artikolu **22A tal-Kap 101** tal-Liġijiet ta' Malta jistabbilixxi:*

> *22A.(1) Meta persuna tiġi akkużata taħt l-artikolu 22, b'bejgħ jew bi traffikar ta' mediċina jew bi promozzjoni, kostituzzjoni, organizzazzjoni jew finanzjament ta' assoċjazzjoni taħt is-subartikolu (1)(f) ta' dak l-artikolu jew bir-reat fis-subartikolu (1Ċ) tal-istess artikolu, jew bir-reat ta' pussess ta' xi mediċinali, kontra d-dispożizzjonijiet ta' din l-Ordinanza, taħt dawk iċ-ċirkostanzi li l-qorti tkun sodisfatta li dak il-pussess ma kienx għall-użu esklussiv tal-ħati, il-qorti għandha fuq it-talba tal-prosekuzzjoni tagħmel ordni –*
>
> *(a) li jissekwestra f'idejn terzi persuni b'mod ġenerali l-flejjes u l-proprjetà mobbli kollha li jkunu dovuti lil jew ikunu jmissu lill-akkużat jew ikunu proprjetà tiegħu, u*
>
> *(b) li jipprojbixxi lill-akkużat milli jittrasferixxi jew xort'oħra jiddisponi minn xi proprjetà mobbli jew immobbli:*
>
> *Iżda l-qorti għandha f'dak l-ordni tistabbilixxi xi flejjes jistgħu jitħallsu lil jew jiġu riċevuti mill-akkużat fil-waqt li jkun qed iseħħ dak l-ordni, fejn jiġu speċifikati l-għejjun, il-mod u modalitajiet oħra ta' ħlas, inklużi salarju, paga, pensjoni u benefiċċji soċjali li jitħallsu lill-akkużat, sabiex huwa u l-familja tiegħu jitħallilhom għixien deċenti f'ammont, fejn ikun hemm mezzi biżżejjed, ta' tlettax-il elf, disa' mija u sitta u sebgħin euro u erbgħa u għoxrin ċenteżmu (13,976.24) fis-sena:*
>
> *Iżda wkoll l-qorti tista' barra minn dan –*
>
> *(a) tawtorizza l-ħlas ta' djun li jkollhom jitħallsu mill-akkużat lil kredituri bona fide u li jkunu saru qabel ma jkun sar dak l-ordni; u*
>
> *(b) għal raġuni tajba tawtorizza lill-akkużat biex jittrasferixxi proprjetà mobbli jew immobbli.*
>
> *(3) Il-qorti tista' f'ċirkostanzi partikolari tibdel dak l-ordni, u d-dispożizzjonijiet tas-subartikoli ta' qabel għandhom japplikaw għal dak l-ordni kif hekk mibdul.*

[...]

31. *B'mod kważi identiku,* ***l-Artikolu 5 tal-Kap 373*** *jistabbilixxi illi:*

> *5.(1) Meta persuna tiġi akkużata taħt l-artikolu 3, il-qorti għandha fuq it-talba tal-prosekuzzjoni tagħmel ordni –*
>
> *(a) li jissekwestra f'idejn terzi persuni b'mod ġenerali il-flejjes u l-proprjetà mobbli kollha li jkunu dovuti lil jew ikunu jmissu lill-akkużat jew ikunu proprjetà tiegħu, u*
>
> *(b) li jipprojbixxi lill-akkużat milli jittrasferixxi, jagħti b'rahan, jipoteka jew xort'oħra jiddisponi minn xi proprjetà mobbli jew immobbli:*
>
> *Iżda l-qorti għandha f'dak l-ordni tistabbilixxi xi flejjes jistgħu jitħallsu lil jew jiġu riċevuti mill-akkużat fil-waqt li jkun qed iseħħ dak l-ordni, fejn jiġu speċifikati l-għejjun, il-mod u modalitajiet oħra ta' ħlas, inklużi salarju, paga, pensjoni u benefiċċji soċjali li jitħallsu lill-akkużat, sabiex huwa u l-familja tiegħu jitħallilhom għixien deċenti f'ammont, fejn ikun hemm mezzi biżżejjed, ta' tlettax-il elf u disa' mija u sitta u sebgħin euro u erbgħa u għoxrin ċenteżmu (13,976.24) fis-sena:*
>
> *Iżda wkoll il-qorti tista' barra minn dan –*
>
> *(a) tawtorizza l-ħlas ta' djun li jkollhom jitħallsu mill-akkużat lil kredituri bona fide u li jkunu saru qabel ma jkun sar dak l-ordni; u*
>
> *(b) għal raġuni tajba tawtorizza lill-akkużat biex jittrasferixxi proprjetà mobbli jew immobbli.*

filwaqt illi s-sub-artikolu (3) tal-istess Artikolu mbagħad jgħid illi:

> *Il-qorti tista' f'ċirkostanzi partikolari tibdel dak l-ordni, u d-disposizzjonijiet tas-subartikoli ta' qabel għandhom japplikaw għal dak l-ordni kif hekk mibdul.*

32. *Finalment,* ***l-Artikolu 23A tal-Kap 9*** *jgħid:*

> *23A.(1) F'dan l-artikolu, kemm-il-darba r-rabta tal-kliem ma tkunx teħtieġ xort'oħra –*
>
> *"l-Att" tfisser l-Att kontra Money Laundering;*
>
> *"l-Ordinanzi" tfisser l-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, u l-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li għandhom x'jaqsmu magħha;*
>
> *"reat rilevanti" tfisser kull reat li ma jkunx wieħed ta' natura involontarja ħlief għal delitt taħt l-Ordinanzi jew taħt l-Att, li għalih tista' tingħata l-piena ta' priġunerija jew ta' detenzjoni għal żmien iktar minn sena.*
>
> *(2) Meta persuna tiġi akkużata b'reat rilevanti, għandhom japplikaw mutatis mutandis id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 5 tal-Att u l-istess dispożizzjonijiet għandhom japplikaw għal kull ordni li ssir mill-Qorti bis-*

> *saħħa ta' dan l-artikolu bħallikieku din kienet ordni magħmula mill-Qorti taħt l-imsemmi artikolu 5 tal-Att.*
>
> *[...]*
>
> *(5) L-akkużat għandu fi żmien tlett ijiem tax-xogħol mid-data ta' meta saret l-ordni taħt is-subartikolu (2) jagħmel talba lill-Qorti Kriminali għar-revoka tal-ordni sakemm dik l-ordni magħmula taħt is-subartikolu (2) tibqa' fis-seħħ sakemm ma tkunx revokata mill-Qorti Kriminali.*

33. Ir-rikorrent qed jilmenta illi l-Ordni ta' Ffriżar ipparalizza kompletament l-operat tiegħu personalment, bil-konsegwenza li qiegħed jiġi mxekkel milli saħansitra jibni relazzjoni bankarja. Qed jilmenta illi b'riżultat tal-Ordni ta' Ffriżar, qiegħed jaffaċċja problemi serji sabiex jikseb impjieg u/jew jinnegozja, u għaldaqstant mhux qed ikollu dħul, u illi b'riżultat tal-Ordni sab ruħu fl-impossibilita' li jonora l-obbligi finanzjarji tiegħu;

34. ***Din il-Qorti ma taqbilx mar-rikorrent;***

35. Fl-ewwel lok, din il-Qorti tinnota illi ma nġabet l-ebda prova illi r-rikorrent għamel xi talba sabiex il-Qorti tawtorizzah jipperċepixxi l-ammont ta' €13,976.24 qabel il-ħamsa u għoxrin (25) ta' Marzu 2021, cioe kważi tliet (3) snin wara li ġie ordnat l-iffriżar tal-assi tar-rikorrent;

36. Fit-tieni lok, din il-Qorti rat li kienu tlieta l-istanzi fejn ir-rikorrent intavola rikors sabiex jipprevalixxi ruħu mid-dritt mogħti lilu fil-proviso tal-Artikolu 22A(1) tal-Kap 101, u fil-proviso tal-artikolu 5(1)(b) tal-Kap 373, li jipprovdu illi huwa entitolat li jepperċepixxi l-ammont ta' €13,976.24 fis-sena. Il-Qorti ddegretat dawn it-talbiet bil-mod segwenti:

(a) permezz ta' digriet datat ħamsa (5) t'April 2021 (a fol 60 tal-proċess), il-Qorti ċaħdet it-talba wara li "Ikkunsidrat illi l-oġġezzjoni tal-Avukat Ġenerali hija kompensibbli la darba r-rikorrent ma ddikjarax il-provenjenza tal-flus li jixtieq jipperċepixxi";

(b) permezz ta' digriet datat wieħed disgħa u għoxrin (29) ta' Lulju 2021 (a fol 71a tal-proċess), il-Qorti stednitu "sabiex permezz ta' nota ġuramentata, jiddikjara l-introjtu tiegħu mill-14 ta' Ġunju 2018 ossia mid-data tal-Ordni ta' Ffriżar 'il quddiem, l-introjtu li qiegħed jipperċepixxi fil-preżent, kif ukoll il-provenjenza ta' tali introjtu, jekk dan huwa l-każ, u jekk m'għandux introjtu minn fejn beħsiebu jipperċepixxi s-somma ta' €13,976.24 u l-provenjenza ta' tali flejjes.";

(c) permezz ta' digriet datat sitta u għoxrin (26) t'Ottubru 2021 (a fol 75 tal-proċess), il-Qorti għal darb'oħra stednitu "sabiex permezz ta' nota ġuramentata, jiddikjara jekk għandux impjieg, f'liema każ huwa għandu jipproduċi d-dettalji tal-istess impjieg, kif ukoll il-paga li jipperċepixxi mill-istess u dan permezz ta' payslips, kif ukoll kemm ilu f'dan l-impjieg, In oltre tistieden lir-rikorrenti sabiex jiddikjara bil-ġurament tiegħu x'kien id-dħul jew is-sors ta' introjtu tiegħu mill-ħruġ tal-Ordni ta' Iffriżar 'il

quddiem, kif ukoll jippreżenta rendikont ta' kull kont bankarju li huwa għandu għal din l-aħħar sena.";

Minkejja l-istedina illi għamlitlu l-Qorti għal darba, darbtejn, ir-rikorrent baqa' inadempjenti. Din il-Qorti għalhekk ma tistax tara kif ir-rikorrent jista', fuq naħa l-waħda, jilmenta mill-fatt illi l-kontijiet bankarji tiegħu huma kompletament ffriżati u li l-Ordni ta' Ffriżar ipparalizzat l-operat tiegħu personali, imbagħad, fuq in-naħa l-oħra, wara li ġie mogħti xejn inqas minn tliet opportunitajiet sabiex jemiljora l-pożizzjoni tiegħu, kien hu stess illi ma ħa l-ebda waħda minnhom. Ir-rikorrent kellu mill-inqas jieħu l-opportunita' mogħtija lilu mill-Qorti, jekk verament il-provenjenza tal-flus illi kien qed jippretendi li jipperċepixxi kienet waħda leċita, qabel jilmenta illi l-Ordni ta' Ffriżar qed tilledi d-dritt tiegħu għat-tgawdija paċifika tal-possedimenti tiegħu. Huwa evidenti illi dan ir-rimedju huwa wieħed aċċessibbli għar-rikorrent, stante illi huwa dritt tiegħu stabbilit mil-liġi stess. Huwa wkoll rimedju, fl-opinjoni tal-Qorti, effettiv u xieraq, stante illi jagħti lir-rikorrenti aċċess għall-assi tiegħu, u skrutinju u reviżjoni tal-Ordni ta' Ffriżar skont il-bidla fiċ-ċirkostanzi tar-rikorrent. Madanakollu, <u>il-fatt illi intavola t-talba ma kienx biżżejjed sabiex, fil-fehma ta' din il-Qorti, jitqies illi eżawrixxa l-istess rimedju. Kien jonqos illi jirregola ruħu fid-direzzjoni illi wrietu l-Qorti sabiex ikun kompletament eżawrixxa ruħu mir-rimedju ordinarju mogħti lilu mil-liġi</u>. Fin-nuqqas tiegħu illi jagħmel dan, din il-Qorti tqis illi ***l-pożizzjoni illi qiegħed fiha r-rikorrent hija waħda unikament attribwibbli lilu stess****, u mhux lill-operat tal-liġi;*

37. In oltre, din il-Qorti rat ukoll illi l-Artikolu 22A tal-Kap 101 saħansitra jagħti lir-rikorrent il-possibilita' illi jressaq talba sabiex (a) jitlob illi jkun hemm ħlas ta' djun li saru qabel l-Ordni ta' Ffriżar, u/jew (b) jittrasferixxi proprjeta' mobbli jew immobbli. Dawn huma żewġ rimedji oħra mogħtija lir-rikorrent, liema rimedji r-rikorrent la użufruwixxa ruħu minnhom, u lanqas jidher illi wera x-xewqa jew l-intenzjoni illi jużufruwixxi ruħu minnhom;

38. Mingħajr ma tidħol fil-mertu, din il-Qorti tfakkar illi l-Ordni ta' Friżar ma tinħariġx għalxejn. Hija miżura kawtelatorja, bħalma huma l-atti kawtelatorji illi jinħarġu fit-termini tal-proċedura ordinarja ċivili. Miżuri kawtelatorji dejjem ser iwasslu sabiex ifixklu, xi ftit jew wisq, l-istil ta' ħajja illi wieħed ikun imdorri jgħix qabel jinħarġu. Madanakollu, il-liġi ordinarja tagħti rimedji sabiex taċċerta illi l-effetti tal-miżura kawtelatorja jiġu mitigati, bħalma huma r-rimedji mogħtija mill-Artikolu 22A tal-Kap 101. Il-fatt illi tali rimedji ma jkunux ipoġġu lill-persuna affettwata fl-istatus quo ante sakemm il-proċeduri fil-konfront tagħha jkunu għadhom pendenti, ma jfissirx illi tali rimedji m'humiex adegwati, xierqa u/jew effettivi. Li kieku kien hekk, ma kien ikun hemm l-ebda skop illi tittieħed miżura kawtelatorja, stante illi biha u mingħajrha, is-sitwazzjoni tibqa' l-istess;

39. Finalment, il-Qorti tirrileva illi l-fatt illi l-Ordni ta' Ffriżar ħarġet ukoll fit-termini tal-Artikolu 23A tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta, ta lir-rikorrent ukoll rimedju ieħor, cioe dak illi jitlob ir-revoka tal-Ordni ta' Ffriżar fi żmien tlett ijiem tax-xogħol mid-data ta' meta saret l-Ordni, fit-termini tal-Artikolu

23A(5) tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta. Ma tressqet l-ebda prova illi r-rikorrent utilizza dan ir-rimedju, u dan minkejja illi r-rikorrent kellu dan ir-rimedju wkoll għad-disposizzjoni tiegħu;

40. Qabel tagħlaq, din il-Qorti hija tal-fehma illi għandha tindirizza punt illi ħadet in konsiderazzjoni iżda ħasset illi ma kellhiex issegwi sabiex waslet għal din id-deċiżjoni, cioe s-sentenza mogħtija fl-ismijiet ***Sebastian Dalli vs L-Avukat tal-Istat et****, fejn il-Qorti Kostituzzjonali sabet illi l-Artikolu 22A tal-Kap 101 tal-Liġijiet ta' Malta kien illeda d-drittijiet fundamentali tar-rikorrent, fuq talba kważi identika għal dik odjerna. Dan wara illi din il-Qorti kif diversement presjeduta ma ddeklinatx milli tistħarreġ l-ilment tar-rikorrent a tenur tal-proviso tal-Artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-proviso tal-artikolu 4(2) tal-Kap 319 tal-Liġijiet ta' Malta (anke jekk ma ġietx sollevata eċċezzjoni f'dan is-sens), iżda għaddiet mill-ewwel sabiex tistħarreġ il-każ fil-mertu;*

41. Ir-raġunijiet illi għalihom din il-Qorti għażlet illi tiddipartixxi mis-sentenza suċitata huma s-segwenti:

a. Fl-ewwel lok, f'Dalli, ir-rikorrent kien tressaq mixli unikament bir-reat ta' assoċjazzjoni kontemplat fl-artikolu 22(1)(f) tal-Kap 101 tal-Liġijiet ta' Malta, u mhux b'sensiela ta' reati (inkluż ta' ħasil ta' flus) bħal fil-każ odjern. Dan ifisser illi l-Ordni ta' Ffriżar ħareġ biss fit-termini tal-Artikolu 22A tal-Kap 101 tal-Liġijiet ta' Malta, b'dana illi r-rikorrent ma kellux għad-disposizzjoni tiegħu ir-rimedju ordinarju fit-termini tal-Artikolu 23A(5) tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta bħal fil-każ odjern;

b. Fit-tieni lok, fi kliem il-Qorti Kostituzzjonali stess, "[I]d-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti mhijiex fis-sens li l-ħruġ ta' dan l-ordni kien minnu nnifsu leżiv tad-drittijiet tal-appellat. Is-sejbien ta' ksur sar mill-Ewwel Qorti wara li li kkonsidrat iċ-ċirkostanzi tal-każ, u partikolarment il-fatt li l-appellat m'għandu l-ebda mod kif jikkontesta l-Ordni ta' Iffriżar abbinat mad-dewmien taż-żmien fil-kawża kontra tiegħu, fatturi li l-Ewwel Qorti sabet li jwasslu għal nuqqas ta' proporzjonalita' bejn l-interess ġenerali u d-drittijeit tal-appellat." Din il-Qorti kkonsidrat ukoll iċ-ċirkostanzi tal-każ odjern, illi, hekk kif ġia ġie senjalat aktar 'il fuq, huma diversi minn dawk f'Dalli, stante illi r-reati illi bihom qed jiġi mixli r-rikorrent huma aktar estensivi minn dawk f'Dalli, b'dana illi r-rimedji ordinarji għad-disposizzjoni tar-rikorrent huma wkoll diversi. In oltre, f'Dalli, l-Ordni ta' Ffriżar kienet ilha fis-seħħ għal tnax-il sena sħaħ, u l-proċeduri kriminali kienu għadhom fl-istadju ta' prova tal-Prosekuzzjoni wara tnax-il sena. Infatti, il-Qorti Kostituzzjonali qalet,

"Għalkemm huwa minnu li din il-kawża mhijiex dwar id-dewmien ta' żmien, iż-żmien li damu għaddejjin il-proċeduri, u r-raġuni għalfejn damu tant għaddejjin hija xorta waħda fattur relevanti sabiex tiġi kkonsidrata l-proporzjonalita' tal-ordni tal-iffriżar li min-natura tiegħu huwa intiż sabiex ikun miżura temporanja. Meta jkunu għaddew pero' tlettax-il sena minn meta nħareġ u l-kawża mhux biss tkun għadha għaddejja iżda tkun għadha fi stadju tal-provi tal-prosekuzzjoni, bl-ebda ħjiel dwar meta ser

tispiċċa, wieħed jibda jiddubita kemm din il-miżura tista' tibqa' titqies bħala waħda sempliċiment temporanja."

Dan mhux il-każ fil-każ odjern, fejn l-Ordni ta' Ffriżar kienet ilha fis-seħħ għal erba' snin meta ġiet intavolata l-kawża odjerna, u r-rikorrent mhux talli stenna tliet (3) snin qabel ressaq l-ewwel talba sabiex jibda jipperċepixxi l-ammont illi tagħtih dritt għalih il-liġi, iżda talli x'ħin ngħatat lilu l-opportunita' illi jieħu vantaġġ mir-rimedju ordinarju għad-disposizzjoni tiegħu, naqas milli jagħmel dan;

*42. Din il-Qorti tifhem illi f'***Dalli***, iċ-ċirkostanzi kienu tali illi din il-Qorti kif diversement presjeduta u l-Qorti Kostituzzjonali warajha ma setgħux ma jindirizzawx il-każ fil-mertu. Dan, iżda, mhux il-każ fil-każ odjern, fejn huwa evidenti illi hemm rimedji ordinarji għad-disposizzjoni tar-rikorrent illi għad iridu jiġu eżawriti qabel huwa jista' verament jilmenta minn leżjoni tad-drittijiet fundamentali tiegħu;*

43. Għaldaqstant, meqjus il-premess, din il-Qorti, wara li rat illi jeżistu mezzi ordinarji disponibbli għar-rikorrent sabiex jikseb rimedju għall-ilment tiegħu, u illi kellu (u għad għandu) l-possibilita' illi jeżawrixxi ruħu minnhom, wara li rat illi l-istess mezzi huma sodisfaċenti u kapaċi jagħtu rimedju lir-rikorrent għall-ilmenti tiegħu, u wara li qieset iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ odjern, tqis illi jkun desiderabbli illi tuża d-diskrezzjoni mogħtija lilha mill-proviso tal-Artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-proviso tal-Artikolu 4(2) tal-Kap 319 tal-Liġijiet ta' Malta, u tiddeklina illi teżerċita s-setgħat tagħha skond l-istess subartikolu."

<u>L-Aggravju</u>

9. Ir-rikorrent jilmenta li l-Ewwel Qorti kienet żbaljata meta kkonludiet li huwa naqas milli jutilizza r-rimedji ordinarji sabiex jiġi ndirizzat l-ilment tiegħu. Kwantu għall-fatt li l-liġi ttih id-dritt jiżbanka l-ammont ta' €13,976.24 fis-sena, jgħid li anke kieku stess irnexxielu jiżbanka dik is-somma, din m'hijiex biżżejjed biex ikun hemm il-proporzjonalità bejn l-interessi tiegħu u dawk tas-soċjetà billi l-istess mhijiex biżżejjed biex wieħed jixtri l-bżonnijiet neċessarji ta' kuljum bħal ikel u ħwejjeġ. Kwantu għar-rimedji mogħtija taħt l-Artikolu 22A(1) tal-Kap. 101 jgħid imbagħad li hemm dritt ta' appell biss minn ordni ta' ffriżar temporanju u li fil-prattika

l-Avukat Ġenerali dejjem jaddotta l-pożizzjoni illi l-assi kollha jridu jiġu ppreservati sas-sentenza finali sabiex il-Qorti tkun tista' tikkonfiskahom f'każ li ssib ħtija. Finalment jgħid li lanqas ir-rimedju mogħti bl-Artikolu 23A(5) tal-Kodiċi Kriminali mhu xieraq billi hu simili għall-Artikolu 22A(7) tal-Kap. 101 u jagħti l-fakoltà lill-imputat jitlob ir-revoka tal-ordni ta' ffriżar biss fl-ewwel tlitt ijiem xogħol mid-data tal-ordni. Jisħaq li wara dik id-data ma jista' jagħmel xejn aktar u li l-probabbilità hi li l-ordni ta' ffriżar issir aktar preġudikanti maż-żmien u mhux fl-ewwel tlitt ijiem li tinħareġ. Jgħid li hu ilu ħames snin f'din is-sitwazzjoni u li trapass ta' żmien żied il-preġudizzju fuqu.

10. L-intimati wieġbu illi l-fatti l-aktar rilevanti kienu dawn:

> *"il-każ kellu l-bidu tiegħu meta fit-12 ta' Ġunju 2018 il-pulizija rċeviet informazzjoni kunfidenzjali li kien ser isir negozju tad-droga bejn Osama Soleman u ir-rikorrenti Kyle Tristan Pisani. Sussegwentement twaqfet vettura u f' din il-vettura nstabu 63,000 euro fi flus kontanti u ċirka 1 ½ kg droga kokaina. Fl-14 ta' Ġunju 2018 l-appellant, flimkien ma' terzi, tressaq b'arrest quddiem il-Qorti tal-Maġistrati akkużat bir-reati ta' assoċjazzjoni biex tiġi ttraffikata d-droga kokaina f' Malta, bil-pussesss tal-istess droga u b'reati ta' money laundering. F' dik is-seduta tal-14 ta' Ġunju 2014 il-Qorti ordnat l-iffriżar tal-assi kollha tar-rikorrenti salv l-ammont previst mil-Liġi ta' €13,976.24 a tenur tal-Artikolu 23A tal-Kap 9, tal-artikolu 5 tal-Kap 373 u tal-artikolu 22A tal-Kap 101 tal-Liġijiet ta' Malta. Waqt din is-seduta ma saret ebda oppożizzjoni minn naħa tad-difiża. Wkoll, fil-jiem sussegwenti, talba a tenur tal-Artikolu 23A(5) tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Matla ma saritx. Il-proċeduri kriminali għadhom pendenti.*
>
> *Din il-kawża kostituzzjonali tikkonċerna l-ordni ta' ffriżar tal-assi li ordnat il-Qorti tal-Maġistrati fl-14 ta' Ġunju 2014."*

11. Iżidu jgħidu li l-ordni ta' ffriżar hija miżura kawtelatorja li tiżgura li fil-mument li tinħareġ l-assi kollha tal-persuna milquta jiġu sekwestrati.

Dan bil-għan li kwalsiasi rikavat li jista' jkun assoċjat mar-reati li bihom l-individwu huwa mixli ma jiġix moħbi jew imberbaq b'dan illi, jekk il-persuna tinstab ħatja, ma tkunx tista' tgawdi r-rikavat tal-illegalità minnha kommessa u s-sentenza tkun tista' tiġi nfurzatha. Jgħidu li f'dan il-każ l-ordni ta' ffriżar inħarġet a tenur tal-Artikolu 23A tal-Kap. 9, tal-Artikolu 22A tal-Kap. 101 u tal-Artikolu 5 tal-Kap. 373 u għalhekk l-appellant kellu a dispożizzjoni tiegħu r-rimedji kollha pprovduti f'dawk il-liġijiet. Speċifikatament, jagħmlu referenza għall-Artkolu 23A(5) tal-Kap. 9 li jagħti l-fakoltà lill-imputat jitlob ir-revoka ta' ordni ta' ffriżar fi żmien tlett ijiem xogħol mid-data tal-ħruġ tagħha. Jgħidu li dak ir-rimedju ma kienx disponibbli fil-każ ta' Sebastian Dalli kkwotat mill-appellant. Ukoll, fil-każ ta' Dalli, l-ordni ta' ffriżar kien ilu fis-seħħ tlettax-il sena li mhux hawn il-każ. Iżidu li apparti hekk, fil-mument li ntalab l-ħruġ tal-ordni ta' ffriżar ma kien hemm l-ebda oppożizzjoni da parti tad-difiża u li f'kull każ l-Artikolu 5(3) tal-Kap. 373 jipprovdi illi, f'ċirkostanzi partikolari, tista' tibdel ordni ta' ffriżar.

Konsiderazzjonijiet

12. Mill-atti jirriżulta illi:

12.1. Fl-14 ta' Ġunju 2018 ir-rikorrent tressaq flimkien ma' oħrajn quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti Istruttorja

akkużat illi *"fit-12 ta' Ġunju 2018 u fil-ġimgħat ta' qabel*[4] *din id-data"* assoċja ruħu ma' oħrajn sabiex ibiegħ u jittraffika d-droga kokajina bi ksur tal-Kap. 101, li kellu fil-pussess tiegħu droga kokajina li ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu bi ksur tal-istess Kap. 101, li kellu wkoll fil-pussess tiegħu l-pjanta Cannabis u r-raża, u wettaq atti ta' *money laundering*, u li hu reċediv[5];

12.2. Fis-seduta l-Qorti laqgħet it-talba tal-prosekuzzjoni u ordnat l-iffriżar tal-assi tal-imputati kollha u, *ai termini* tal-Artikolu 22A tal-Kap. 101, tal-Artikolu 5 tal-Kap. 373 u tal-Artikolu 23A tal-Kap. 9, issekwestrat f'idejn terzi persuni b'mod ġenerali l-flejjes u l-proprjetà mobbli u mmobbli kollha li huma dovuti jew imissu lill-imputati jew huma proprjetà tagħhom u għamlet divjet fuq l-imputati milli jittrasferixxu jew xort'oħra jiddisponu minn proprjetà mobbli jew immobbli. Ordnat ukoll l-iffriżar tal-assi salv għas-somma ta' €13,976.24 skont il-liġi[6];

12.3. Permezz ta' rikors ippreżentat fil-25 ta' Marzu 2021[7] l-appellant talab lill-Qorti Kriminali tawtorizzah jirċievi l-ammont ta' €13,976.24 skont l-Artikolu 22A(1) tal-Kap. 101 u tal-Artikolu 5(1)(b) tal-Kap. 373. Madanakollu, permezz ta' tweġiba

---

[4] Enfasi tal-Qorti
[5] Fol. 20 *et seq*
[6] Fol. 5
[7] Fol. 58

ppreżentata fit-30 ta' Marzu 2021, l-Avukat Ġenerali oġġezzjona għaliex fit-talba li għamel l-imputat naqas milli jiddikjara x'introjtu għandu u minn liema kont bankarju huwa kien se jiġbed il-flejjes in kwistjoni b'dan illi l-Qorti ma setgħetx tkun sodisfatta rigward il-provenjenza ta' dawk il-flejjes[8]. Kien proprju għal dik ir-raġuni li b'digriet mogħti fil-5 t' April 2021 il-Qorti ċaħdet it-talba tiegħu[9];

12.4. Permezz ta' rikors ippreżentat fl-10 ta' Ġunju 2021[10] l-appellant reġa' talab lill-Qorti Kriminali tawtorizzah jipperċepixxi l-ammont ta' €13,976.24 skont l-Artikolu 22A(1) tal-Kap. 101 u tal-Artikolu 5(1)(b) tal-Kap. 373 u, filwaqt li ppreżenta rendikont bankarju f'ismu fejn jidher li kellu s-somma ta' €12,029.60, sostna li f'kawża oħra l-Qorti laqgħet talba simili minkejja illi ma tresqittx prova tas-sors[11]. B'digriet tal-21 ta' Ġunju 2021 il-Qorti Kriminali astjeniet milli tieħu konjizzjoni ta' dak ir-rikors *stante* nuqqas ta' kompetenza[12], kif eċċepit fit-tweġiba tal-Avukat Ġenerali[13];

12.5. Permezz ta' rikors ippreżentat fis-26 ta' Lulju 2021[14] l-appellant talab lill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti Istruttorja tawtorizzah jipperċepixxi l-ammont ta' €13,976.24 skont l-Artikolu

[8] Fol. 59
[9] Fol. 60
[10] Fol. 61 *et seq.*
[11] Fol. 62 *et seq.*
[12] Fol. 65 *overleaf*
[13] Fol. 65
[14] Fol. 66 *et seq.*

22A(1) tal-Kap. 101 u tal-Artikolu 5(1)(b) tal-Kap. 373 u ppreżenta rendikont bankarju f'ismu[15]. L-Avukat Ġenerali reġa' oppona għaliex fit-talba li għamel l-imputat naqas milli jiddikjara x'introjtu għandu b'dan illi l-Qorti ma setgħetx tkun sodisfatta dwar il-provenjenza ta' dawk il-flus[16]. Il-Qorti tal-Maġistrati (Malta), b'digriet tad-29 ta' Lulju 2021 għalhekk stednitu:

> *"sabiex permezz ta' nota ġuramentata, jiddikjara l-introjtu tiegħu mill-14 ta' Ġunju 2018 ossija mid-data tal-Ordni ta' Ffriżar 'l quddiem, l-introjtu li qiegħed jipperċepixxi fil-preżent, kif ukoll il-provenjenza ta' tali ntrojtu, jekk dan huwa l-każ, u jekk m'għandux introjtu, minn fejn beħsiebu jipperċepixxi s-somma ta' €13,976.24 u l-provenjenza ta' tali flejjes."*

12.6. Permezz ta' rikors ippreżentat fil-15 ta' Ottubru 2021[17] l-appellant reġa' talab lill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti Istruttorja tawtorizzah jirċievi l-ammont ta' €13,976.24 skont l-Artikolu 22A(1) tal-Kap. 101 u tal-Artikolu 5(1)(b) tal-Kap. 373. Għal darb'oħra l-Avukat Ġenerali oġġezzjona u tenna li l-imputat naqas milli jiddikjara x'introjtu għandu b'dan illi l-Qorti ma setgħetx tkun sodisfatta rigward il-provenjenza ta' dawk il-flejjes[18]. Il-Qorti tal-Maġistrati (Malta), b'digriet tas-26 ta' Ottubru 2021 tenniet għalhekk illi:

> *"qed tistieden lir-rikorrenti sabiex permezz ta' nota ġuramentata, jiddikjara l-introjtu tiegħu mill-14 ta' Ġunju 2018 ossija mid-data tal-Ordni ta' Ffriżar 'l quddiem, l-introjtu li qiegħed jipperċepixxi fil-preżent, kif ukoll il-provenjenza ta' tali ntrojtu, jekk dan huwa l-każ, u*

[15] Fol. 67 *et seq.*
[16] Fol. 70 *overleaf* - 71
[17] Fol. 72 *et seq.*
[18] Fol. 59

jekk m'għandux introjtu, minn fejn beħsiebu jipperċepixxi s-somma ta' €13,976.24 u l-provenjenza ta' tali flejjes."

12.7. L-aħħar seduta fejn tressqu provi kienet dik tal-11 ta' April 2022[19]. Sussegwentement l-atti ġew rinvjati lill-Avukat Ġenerali kemm-il darba u l-prosekuzzjoni baqgħet ittenni li m'għandhiex aktar provi xi tressaq;

12.8. Fil-21 ta' Novembru 2022 infetħet din il-kawża fejn Pisani ilmenta li l-ordni ta' ffriżar ipparalizzatu kompletament għaliex[20]:

(i) il-kontijiet bankarji tiegħu huma kollha ffriżati;
(ii) qed jiġi mċaħħad minn relazzjoni bankarja bażika;
(iii) qed jaffaċċja problemi serji sabiex jikseb impieg/jinnegozja u għalhekk mhux qiegħed ikollu dħul; u
(iv) sab ruħu fl-impossibilità li jonora l-obbligi finanzjarji tiegħu;

12.9. Mill-atti rriżulta li fit-12 ta' Jannar 2023 il-proċeduri kriminali kontra l-appellant kienu għadhom pendenti quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti Istruttorja[21] fejn għal darb' oħra sar rinviju lill-Avukat Ġenerali.

---

[19] Fol. 50
[20] Fol. 2
[21] Fol. 52 *overleaf*

13. Fis-sentenza appellata l-Ewwel Qorti qieset illi r-rikorrent naqas milli juża r-rimedji ordinarji. F'dan ir-rigward osservat kif:

i. Qabel il-25 ta' Marzu 2021 m'għamel l-ebda talba sabiex jirċievi s-somma ta' €13,976.24 fis-sena skont l-ewwel *proviso* tal-Artikolu 22A(1) tal-Kap 101, u fil-*proviso* tal-Artikolu 5(1)(b) tal-Kap 373;

ii. Fit-tliet darbiet li ppreżenta rikors sabiex jirċievi s-somma flus li tippermetti l-liġi, ir-rikorrent naqas milli jaderixxi ruħu mal-ordni tal-Qorti sabiex jispjega l-provenjenza tal-flejjes li xtaq jiżbanka;

iii. L-Artikolu 22A tal-Kap 101 jagħti lir-rikorrent il-possibilità illi jressaq talba sabiex jitħallsu djun li saru qabel id-data tal-ordni ta' ffriżar u / jew jittrasferixxi proprjetà mobbli jew immobbli;

iv. Ordni ta' ffriżar hija miżura kawtelatorja li ma tinħariġx għalxejn u l-liġi tagħti rimedji biex l-effetti tagħha jiġu mitigati. Il-fatt li dawn ma jpoġġux lill-persuna affetwata fl-*istatus quo ante* ma fissirx li tali rimedji m'humiex adegwati, xierqa u/jew effettivi;

v. Fil**-każ ta' <u>Dalli</u>** kien hemm biss l-akkuża ta' assoċjazzjoni filwaqt li r-rikorrent huwa mixli b'sensiela ta' reati, inkluż ħasil ta' flus. Għalhekk, kuntrarjament għall-każ ta' **<u>Dalli</u>**, ir-rikorrent kellu ukoll rimedju *a tenur* tal-Artikolu 23A(5) tal-Kap. 9, u ċioè, li jitlob ir-revoka tal-ordni ta' ffriżar fi żmien tlitt ijiem ta' xogħol mid-data ta' dik l-ordni, iżda ma jirriżultax li utilizzah;

vi. Fil-każ ta' **<u>Dalli</u>** l-ordni ta' ffriżar kienet ilha fis-seħħ għal tnax-il sena sħaħ filwaqt li l-proċeduri kriminali kontrih kienu għadhom fl-istadju tal-provi tal-prosekuzzjoni. Min-naħa l-oħra, meta r-rikorrent fetaħ il-kawża, l-ordni ta' ffriżar kienet ilha fis-seħħ erba' snin.

14. Fil-bidu ta' din is-sena daħal fis-seħħ l-Att VI tal-2024 li emenda numru ta' liġijiet, fosthom l-Artikolu 23A tal-Kodiċi Kriminali u l-Artikolu 5 tal-Att kontra l-Money Laundering (Kap. 373). L-Artikolu 32 tal-Att VI tal-2024 hi d-dispożizzjoni tranżitorja.

15. L-ilment tar-rikorrent fir-rikors promotur hi li m'għandux mezz kif jikkontesta l-ordni ta' ffriżar, ġialadarba Art. 22A(9) tal-Kap. 101 jimponi terminu ta' tlitt ijiem f'każ li jkun hemm ordni temporanja, filwaqt li l-ħruġ tal-ordni hu mandatorju.

16. L-Artikolu 22A tal-Kap. 101 jipprovdi għall-ħruġ ta’ ordni ta’ ffriżar fuq talba tal-prosekuzzjoni. *Inter alia* tipprovdi wkoll illi:

(i) Fl-ordni ta’ ffriżar il-qorti għandha tistabbilixxi li, fejn ikun hemm mezzi biżżejjed, l-akkużat jista’ jirċievi €13,976.24 fis-sena għall-għejxien tiegħu u tal-familja. Fl-ordni għandhom jiġu speċifikati l-għejjun ta’ dawk il-mezzi u modalitajiet ta’ ħlas (l-ewwel *proviso* tal-Artikolu 22A(1)(b));

(ii) il-qorti tista’ tawtorizza ħlas ta’ djun li jkunu saru qabel ma jkun sar dak l-ordni lill-kredituri in *bona fide* (para (a) tat-tieni *proviso* tal-Artikolu 22A(1)(b));

(iii) għal raġuni tajba, il-qorti tista’ ukoll tawtorizza lill-akkużat jittrasferixxi proprjetà mobbli jew immobbli (para (b) tat-tieni *proviso* tal-Artikolu 22A(1)(b)); u

(iv) f’ċirkostanzi partikolari, il-qorti għandha wkoll is-setgħa tagħmel tibdil f’dik l-ordni (Art. 22A.(3)).

(v) L-ordni għandha tibqa’ fis-seħħ sakemm il-proċediment ikun deċiż b’mod finali, u f’każ li l-persuna tinstab ħatja sakemm is-sentenza tkun eżegwita.

17. Hu ċar li dik id-dispożizzjoni ma tipprospettax it-tħassir tal-ordni ta' ffriżar waqt li għadhom pendenti l-proċeduri kriminali (ara f'dan is-sens ukoll sentenza ta' din il-Qorti, **Joseph Lebrun v l-Avukat Ġenerali** tas-17 ta' Ġunju, 2024). Tipprospetta biss it-tibdil tal-ordni.

18. Bl-emenda li saret fil-bidu ta' din is-sena fl-Art. 23A tal-Kodiċi Kriminali, l-iffriżar tal-proprjetà tal-persuna imputata b'reat rilevanti hu regolat mill-Att dwar ir-Rikavat mill-Kriminalità (Kap. 621). Madankollu, dik l-istess dispożizzjoni tipprovdi wkoll li dan ma japplikax meta persuna tkun imputata jew akkużata b'reat kontra d-dispożizzjonijiet tal-Kap. 31 jew tal-Kap. 101. *Proviso* ieħor jagħmilha ċara li ordni ta' ffriżar maħruġa qabel dwar reat taħt l-imsemmija liġijiet jew taħt l-Artikolu 23A tal-Kodiċi Kriminali, għandu jibqa' fis-seħħ u jkun regolat mill-Kap. 31 u l-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta.

19. Il-pern tal-eċċezzjoni tal-intimati dwar nuqqas ta' eżawriment ta' rimedji ordinarji hu jekk meta r-rikorrent fetaħ il-kawża, ir-rimedju li kellu skont l-Artikolu 22A tal-Kap. 101 kienx wiesa' biżżejjed li jiġġustifika li l-Ewwel Qorti tikkonkludi li r-rikorrent kellu rimedju ordinarju.

20. Ir-risposta għal tali kweżit hija bla dubju fin-negattiv għaliex il-ksur allegat mir-rikorrent huwa marbut mal-ordni ta' ffriżar *per se* in kwantu jallega illi, billi l-ordni ilha fis-seħħ mill-14 ta' Ġunju 2018, qiegħed jiġi mċaħħad milli jinstawra relazzjoni bankarja bażika b'mod illi la jista' jsib

xogħol u lanqas jista' jinnegozja. Kwistjoni allura li tmur *oltre* ċ-ċirkostanzi previsti fl-Artikolu 22A tal-Kap. 101.

21. '*Rimedju'* ieħor li ssemmiet fis-sentenza appellata hu li skont l-Art. **23A(5) tal-Kodiċi Kriminali** kif *in vigore* qabel ma ġie sostitwit bl-emenda VI.2024.3, seta' jitlob ir-revoka tal-ordni fi żmien tlitt ijiem xogħol mid-data tal-ħruġ.

22. Hu fatt li r-rikorrent ma talabx għar-revoka tal-ordni f'dak it-terminu. Però jibqa' l-fatt li l-proċeduri kriminali għadhom pendenti sitt snin wara li inbdew. L-ordni ta' ffriżar tolqot mhux biss il-ġid li kellu r-rikorrent fid-data li nħarġet, iżda <u>kwalsiasi introjtu, dħul, ħlas jew akkwist ta' proprjetà, kemm *inter vivos* u kif ukoll *causa mortis*, li r-rikorrent jista' jippreċepixxi / jagħmel sakemm il-proċeduri kontrih ikunu deċiżi b'mod finali u konklussiv, jew, f'każ ta' sejbien ta' ħtija, sakemm is-sentenza tkun ġiet eżegwita</u> (ara l-Artikolu 22A(2)(b) tal-Kap. 101). Għalkemm hemm il-possibilità li l-effetti tal-ordni jiġu mitigati billi r-rikorrent jitlob lill-Qorti sabiex tibdel dak l-ordni, ma ntweriex li r-rikorrent għandu għad-dispożizzjoni tiegħu proċedura li biha jista' jitlob ir-revoka tal-ordni tal-iffriżar. Anzi l-liġi hi ċara li l-ordni għandha tibqa' fis-seħħ sakemm jinqatgħu l-proċeduri jew tiġi eżegwita s-sentenza. L-iskop aħħari wara l-kawża li fetaħ ir-rikorrent hu sabiex titħassar l-ordni tal-iffriżar (tielet talba tar-rikors promotur).

23. L-ordni ta' ffriżar ħareġ ukoll *a tenur* tal-Artikolu 5 tal-Kap. 373. Meta r-rikorrent tressaq il-qorti dik id-dispożizzjoni kienet tipprovdi għal rimedji simili għal dawk taħt l-Artikolu 22A tal-Kap. 101. Issa bl-Att VI tal-2024 dik id-dispożizzjoni tħassret. Illum il-materja hi regolata mill-Att dwar ir-Rikavat mill-Kriminalità (Kap. 621). Għalkemm l-Artikolu 32 ta' dak l-Att hi dispożizzjoni tranżitorja, ma jidhirx li t-tibdil introduċa l-proċedura li biha r-rikorrent jista' jitlob it-tħassir tal-ordni ta' ffriżar. Dan apparti l-fatt li l-ordni ta' ffriżar inħarġet a bażi ta' tliet liġijiet differenti (il-Kodiċi Kriminali (Kap. 9), l-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi (Kap. 101) u l-Att kontra l-Money Laundering (Kap. 373)). Rajna kif taħt il-Kap. 101 u l-Kodiċi Kriminali m'hemmx proċedura li biha r-rikorrent jista' jitlob li l-ordni titħassar.

24. Hu fatt li r-rikorrent kellu u għad għandu l-mezz biex jitlob it-tibdil tal-ordni. Fil-fatt fir-rigward tal-flus li għandu depożitati f'ismu mal-Bank of Valletta plc fl-ammont ta' €12,029 u liema ammont il-Qorti fehmet li pprova li jiżbanka bir-rikors li ppreżenta, baqa' ma tax it-tagħrif li ntalab mill-Qorti Kriminali kompetenti u ċjoè l-qligħ li kellu mid-data tal-ħruġ tal-ordni u s-sors ta' dak il-qligħ. Għaldaqstant, hu ċar li r-rikorrent m'huwiex jgħin lilu nnifsu sabiex jipprova jtaffi l-effetti tal-ordni tal-iffriżar. Fil-fatt lanqas biss indenja ruħu jagħti spjegazzjoni dwar il-provenjenza tal-flus depożitati fil-kont bankarju li għandu mal-Bank of Valletta plc. Madankollu, b'daqshekk ma jfissirx li naqas milli jagħmel użu mir-rimedju ordinarju, ġialadarba l-ilment tar-rikorrent hu dwar l-ordni tal-iffriżar *per se*

u b'din il-kawża qiegħed ifittex sabiex titneħħa peress li qiegħed jilmenta li tilledi l-jedd fundamentali protett taħt l-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni, l-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni, u l-Artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni.

Deċiżjoni.

Għal dawn il-motivi tilqa' l-appell u tvarja s-sentenza appellata fis-sens li tħassar dik il-parti li laqgħet it-tieni eċċezzjoni tal-intimati u ddikjarat li l-Qorti qiegħda tastjeni milli tqis it-talbiet tar-rikorrent, u minflok tiċħad it-tieni eċċezzjoni. Spejjeż kollha a karigu tal-intimati.

Tordna lir-Reġistratur sabiex jibgħat l-atti lill-Ewwel Qorti sabiex tissokta bis-smigħ tal-kawża.

Mark Chetcuti Prim Imħallef	Giannino Caruana Demajo Imħallef	Anthony Ellul Imħallef

Deputat Reġistratur
ss